

Jaarverslag 2024

Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen

Stichting Monumentaal Westland

Bestuur 2024

We zijn het bestuur dit jaar begonnen met vijf personen, maar in de loop van het jaar heeft onze voorzitter Gerard Wittekamp om gezondheidsredenen zijn functie moeten neerleggen. Eind van het jaar bestaat het bestuur uit vier personen: Evert van Beek (penningmeester), Wouter Loots (secretaris) met Sanne Riezebos en Rozemarijn Noordam voor de PR. We zijn nu op zoek naar een nieuwe voorzitter.

In 2024 heeft het bestuur in deze samenstelling formeel zeven keer vergaderd. Het bestuur steunt voor de planning en uitvoering van de Open Monumentendagen en de Klassendag volledig op de comités in de kernen De Lier, 's-Gravenzande/Heenweg, Monster/Ter Heijde, Naaldwijk, Honselersdijk, Poeldijk en Wateringen/Kwintsheul. Deze comités worden vertegenwoordigd door kernvertegenwoordigers. Het bestuur heeft dit jaar vijf keer met hen vergaderd in het Gemeentehuis in Naaldwijk. De bestuursleden ontvangen voor hun werkzaamheden voor de stichting geen vergoeding. Wel krijgen zij een vaste kostenvergoeding van € 50,- tot € 100,- (secretaris) voor kleine kosten. Daarnaast kunnen zij eventueel voor de stichting betaalde kosten declareren. Hiervoor moet een factuur en betaalbewijs worden ingediend bij de penningmeester. Na goedkeuring van het bestuur worden de gemaakte kosten terugbetaald.

Colofon

Stichting Monumentaal Westland

Wilgenhove 36
2295 RB Kwintsheul
Site : www.monumentaalwestland.nl
E-mail : secretaris@monumentaalwestland.nl

Opgericht : 1 mei 2014
Tel. : 0174 295436
GSM : 06 2300 5668
Bankrekening : NL 51 RABO 0188 2467 46
KvK : 60828765
ANBI cultureel : RSIN 85407786

www.facebook.com/monumentaalwestland
www.instagram.com/monumentaalwestland

Grafische vormgeving: Rudy Arnold
Oplage: 150

Inhoudsopgave

<u>Voorwoord</u>	5
<u>Klassendag</u>	6
<u>De Lier</u>	6
<u>'s-Gravenzande</u>	6
<u>Monster</u>	7
<u>Wateringen en Kwintsheul</u>	7
<u>Open Monumentendag</u>	9
<u>Opening</u>	9
<u>De Lier</u>	9
<u>'s-Gravenzande en Heenweg</u>	10
<u>Maasdijk</u>	13
<u>Monster en Ter Heijde</u>	14
<u>Naaldwijk</u>	17
<u>Honselersdijk</u>	20
<u>Poeldijk</u>	21
<u>Wateringen</u>	23
<u>Kwintsheul</u>	24
<u>Vrijwilligersdag</u>	27
<u>Mini open monumentendag Monster</u>	27
<u>PR en communicatie</u>	29
<u>Kom in de kas</u>	31
<u>Diverse activiteiten</u>	31
<u>Financieel verslag</u>	33
<u>Lijst met vertegenwoordigers</u>	34
<u>Partners</u>	35

Voorwoord

Afscheid Monumentaal Westland

Een aantal jaren geleden kwamen er twee mensen naar mij toe om te vragen of ik voorzitter wilde worden van Monumentaal Westland. Aangezien ik al meerdere taken als vrijwilliger uitvoerde, moest ik daar even over nadenken. Maar omdat ik altijd al veel belangstelling had voor de geschiedenis van Westland, was deze taak een goede aanvulling. Nadat ik een keer met een vergadering had meegelopen, heb ik besloten om deze taak op mij te nemen.

Wat mij de afgelopen jaren is opgevallen is dat we één Westland hebben, maar dat de historie wel erg bij de kernen blijft, vrijwilligers weten vooral veel van hun eigen kern. Een taak van Monumentaal Westland is om juist de kernen bij elkaar te brengen, waar we de laatste jaren naar toe gewerkt hebben.

Belangrijk is dat er de komende jaren meer jongeren geïnteresseerd raken in de monumenten. Ik ben ervan overtuigd dat we de geschiedenis niet mogen vergeten.

Begin dit jaar heb ik gezondheidsproblemen gekregen en vanaf mei ben ik van de ene naar de andere klacht gegaan. Dit heeft mij helaas doen besluiten om al mijn vrijwilligerswerk op te zeggen.

Ik heb de afgelopen jaren met veel plezier bij Monumentaal Westland gezeten, maar door mijn gezondheidsklachten kost het mij teveel energie. Ik hoop dat er snel een opvolger wordt gevonden en dat de Monumentendag nog meer op de kaart gezet wordt. Ik wil iedereen bedanken waar ik de laatste jaren mee heb gewerkt en wens iedereen al het goede toe.

Groeten,
Gerard Witkamp

Klassendag

De Lier

Dit jaar werd de klassendag bezocht door twee scholen. Op die dag kwamen 41 kinderen van de prins Willem Alexanderschool en de Mauritschool naar de Dom. Het thema dit jaar was: 'Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen, kortweg onderweg.

Om 9 uur zaten de kinderen startklaar om aan het programma te beginnen. Zoals ieder jaar was er eerst een kleine introductie over de Domkerk. Daarna gingen ze in drie groepen actief aan de slag. Een historische puzzeltocht door de Hoofdstraat, het schilderen van de Domtoren en een rondleiding door de Domkerk vonden de kinderen leuk en interessant. Met behulp van meneer Boekestein en mevrouw Varekamp hebben de kinderen de vragen over de kerk beantwoord. Om 11.15 uur was het tijd voor een drankje en iets lekkers.

Kinderen, die hun opdracht afgerond hadden, konden zich vermaken met het onderweg spel, speciaal gemaakt voor Monumentendag door Richard de Rijke. Ook hadden we een memoriespel met Westlandse monumenten neergelegd. Beide spellen vielen erg in de smaak.

Het programma was een succes mede door de hulp van onze vrijwilligers, die zich elk jaar weer inzetten om alles goed te laten verlopen. Dank daarvoor.

's-Gravenzande

De klassendag OMD werd op vrijdag 13 september gehouden. Door verbouwingswerkzaamheden bij Intratuin konden dit jaar niet de bunkers van 's-Gravenzande worden bezocht. Daarom werd uitgeweken naar de bunkers Bremen en Hamburg in de duinen bij Hoek van Holland. Kinderen van twee schoolklassen maakten gebruik van de uitnodiging om de bunkers te komen bezoeken. De kinderen kwamen met hun leerkrachten op de fiets naar Hoek van Holland. Maar ondanks dat zij drijfnat van de regen aankwamen bij de bunkers hebben zij zeer genoten van de rondleidingen door de twee gidsen. Zo hoorden zij wat zich daar allemaal had afgespeeld in de 2e WO en in de periode van de koude oorlog daarna.

De kinderen met hun leerkrachten kunnen terugkijken op een leervolle en interessante middag.

Monster

De Openbare Willemschool heeft met veel enthousiasme deel genomen aan de jaarlijkse OMD Klassendag. Twee groepen zijn vertegenwoordigd: groep 8 en groep 7.

De eerste groep heeft een excursie gemaakt naar de grafkelder Herckenrath en zijn daar ontvangen door Leo van den Ende. De geschiedenis van deze grafkelder en nog meer bijzonder van de Familie Herckenrath krijgt de volle aandacht van de kinderen. Leo vertelt heel beeldend het verhaal en de kinderen luisteren met veel interesse. Ze vinden het allemaal erg interessant en ook wel een beetje spannend. De kinderen zitten vol vragen, waar niet altijd een antwoord op te geven was. Een enorme regenbui echter doet de interesse niet minderen.

In de middag bezoekt de tweede groep 7 de grafkelder Herckenrath en de NH Kerk Ter Heijde. De groep wordt in tweeën gesplitst en bezoeken om beurten de monumenten. Ook de tweede groep is onder de indruk van de geschiedenis van de grafkelder. Een kind stelt zelfs Leo een gerichte vraag, die hij niet kan beantwoorden. Nou en hij weet er toch alles van. Ook dan is de regen geen spelbreker. De andere helft van de groep bezoekt de NH Kerk Ter Heijde. Zij worden daar ontvangen door Jan Storm en mevrouw Ellen van der Mout.

De kinderen luisteren aandachtig en gaan volledig op in het verhaal. Voor veel kinderen is het de eerste keer dat zij een kerk bezoeken. Later krijgen zij de gelegenheid om zelf de kerk te gaan ontdekken en

mogen vragen stellen. Het orgel is de grootste trekpleister. Heel bijzonder is dat twee meisjes uit groep 7 het orgel kunnen bespelen. Ook de andere kinderen krijgen de gelegenheid om geluid uit het orgel te krijgen. Het was zeer vermakelijk.

De kinderen dwarrelen door de kerk en stellen gerichte vragen. Het bezoek sluiten we af met limonade voor de kinderen en koffie voor de begeleiders. Alle betrokkenen kunnen terugkijken op een geslaagde klassendag.

Wateringen en Kwintsheul

Hofboerderij Voor het tweede jaar op rij kwam de Sint Jozefschool langs met twee groepen 7. Er wordt elk jaar een vast programma afgedraaid, maar met telkens nieuwe kinderen is dat geen probleem. De reacties van de kinderen en de leerkrachten gaven de motivatie om ook volgend jaar hier zeker invulling aan te geven.

typisch Westlands is. Van Romeinse zeehaven tot Koninklijke Buitenplaats en van middeleeuwse belegeringskogel tot aan de Westlandse kassenbouw. De leerlingen gingen op een actieve ontdekkingsreis door de vaste collectie en de historische tuin en kregen een demonstratie klokinkopen in de veilingzaal. Ze ontdekten bijvoorbeeld ook hoe je tomaten hobbelt, wat druivenkrenten is en probeerden zelf plukstelen uit.

Sint Andreaskerk 's Morgens kwamen twee groepen 7 van de Andreashof langs. 's Middags kwam er ook nog één groep 7 van de Mariaschool uit Wateringen aangefietst. De klassen werden in tweeën gedeeld die om beurten de kerk en de toren bezochten. Zoals altijd was het beklimmen van de toren een succes, maar de interesse in de kerk is minimaal. De kinderen waren erg gedisciplineerd.

Sonnehoeck Twee groepen 7 van De Kyckert uit Wateringen kwamen op bezoek. De rondleiding begon op een feestelijke manier met het luiden van de schaftbel. De kinderen kregen uitleg over de ontwikkeling van de druiventeelt. Ze leerden hoe de druiven gekrent moeten worden en ontdekten wat een monnikenwerk dat is. Ook werd er uitleg gegeven over de biologische bestrijdingsmiddelen die worden gebruikt om de druivenbomen gezond te houden.

Natuurlijk kon een proeverij niet ontbreken en na het smikkelen waren de kinderen zichtbaar tevreden. Het was een leerzame en smakelijke ervaring die zowel de leerlingen als de begeleiders enthousiast maakte.

Sint Jan de Doperkerk Op het Sint Jan de Dopercomplex kwamen drie groepen 7 van de Hofvilla op bezoek. De kinderen waren zeer geïnteresseerd in de kerk en het hele complex. Er was tijd tekort. Opmerkelijke vragen waren: Waar zijn die [kniel] kussentjes en de mandjes voor? De kinderen mochten de knielkussentjes zelf uitproberen en vonden dat een bijzondere ervaring. Het uitzicht vanaf de koorzolder leverden vele oh's en ah's op. Doordat de Julialaan opgebroken was, was het niet mogelijk om het kerkhof en de fruitmuur te bezoeken, daarom werd hierover op afstand uitleg gegeven.

Westlands Museum Dit jaar ontvingen we twee enthousiaste groepen 7 van de Pieter van der Plasschool in Wateringen. Ze werden ontvangen door onze museumdocenten die ze een uur lang meenamen door de historie van het Westland. De leerlingen leerden op een leuke en actieve manier het Westlands Museum kennen en ontdekten wat

Open monumentendag(en)

Opening op 12 september in de Domkerk De Lier

Op 12 september werd Monumentenweekend Westland feestelijk geopend in de Dom te de Lier. Deze monumentale kerk is gebouwd in de eerste helft van de 15e eeuw. De kerk was in de bloemetjes gezet en gezellig versierd door de vrijwillige dames van de Dom.

Rozemarijn Noordam sprak in haar welkomstwoord over de vele en aantrekkelijke activiteiten, die in het Westland door de verschillende kernen georganiseerd worden. Zij verving de voorzitter, die vanwege zijn gezondheidstoestand niet aanwezig kon zijn.

Daarna werd met de overhandiging van de sleutel door wethouder Carlieke van Staalduinen Monumentenweekend officieel geopend.

Na deze formaliteiten kreeg dhr. Pleun Poot het woord. Hij vertelde, ondersteund door videobeelden een boeiend verhaal over de multifunctionele functie van de Dom in de huidige tijd. Hier ging een intensieve verbouwing aan vooraf. In de kerk vinden nu naast de kerkdiensten allerlei activiteiten plaats. De avond werd afgesloten onder het genot van een hapje en een drankje.

Wethouder Carlieke van Staalduinen overhandigt Wouter Loots de sleutel. Foto: Danja Vermeulen.

De Lier

Monumentendag 14 september 2024 is goed bezocht. In de Domkerk kwamen 178 bezoekers en de toren werd beklommen door 366 bezoekers. 213 Volwassenen en 153 kinderen gingen naar boven.

Het weer was helder en werkte volop mee. Bovenop **de Domtoren** was een fenomenaal uitzicht de beloning. De Euromast in Rotterdam en aan de andere kant was Den Haag zichtbaar. De inzet van Leo de burgerman en Simon van Swieten samen met Westlandse politici woonachtig in De Lier maakten dit mogelijk.

In **de Domkerk** kon er om 11 uur geluisterd worden naar Muziekcollectief de Free-Birds. Zij hadden het thema 'Onderweg' op een subtiele manier door hun concert verweven. Onderweg door het muzikale erfgoed lieten zij hun liederen op eigentijdse wijze horen. Er was veel publiek, dat van het concert genoten heeft.

Vrijwilligers van de Dom onder leiding van mevr. van Staalduinen hebben de hele dag gezorgd voor een heerlijk kopje koffie. Dank daarvoor. Om twaalf uur hebben we voor de vrijwilligers, die de hele dag in touw waren een lunch uitgedeeld. De torens, die de kinderen op vrijdag geschilderd hadden, kregen volop aandacht. Ook het onderweg

spel van Richard de Rijke, speciaal gemaakt voor monumentendag werd regelmatig gespeeld door ouders en kinderen. Dit lag op een tafel, waar ook het memoriespel met de Westlandse monumenten lag.

De Timmerwerf werd bezocht door 144 mensen. Hier was kunst te zien van de Lierse Amateur Kunstenaars. Een mooie mix van schilderijen, fotografie, keramiek en houtwerk. Interessant is natuurlijk ook de vaste collectie van de timmerwerf. Op de voorzolder wordt de bezoeker middels een klank- en lichtshow rondgeleid langs de oude gereedschappen. Het was een geslaagde monumentendag.

's-Gravenzande en Heenweg

De Open Monumentendag 2024 begon in 's-Gravenzande om 9.30 uur met de onthulling van het historische informatiebord 's-Gravenzande door de cultuurwethouder Carlieke van Staalduinen en Jan Dahmeijer. Dick van Vliet, kerncoördinator monumenten 's-Gravenzande/Heenweg, hield een kort welkomstwoord en dankte vervolgens Jan Dahmeijer en Ruudt Heus voor hun grote bijdrage aan de totstandkoming van het bord. Ook dankte hij de werkgroep Erfgoedbescherming Westland, de Stichting Monumentaal Westland, de BIZ 's-Gravenzande en de gemeente Westland voor hun medewerking. Met hun hulp heeft het bord een mooie plaats gekregen in het moderne Hart van het winkelcentrum 's-Gravenzande, maar ook naast een historische muur uit de achttiende eeuw. Het bord staat dus op een markant kruispunt van oud en nieuw 's-Gravenzande. Het bord vertelt op overzichtelijke wijze de geschiedenis van 1000 jaar 's-Gravenzande. Hoogtepunt in die periode was de toekenning van stadsrechten in 1246 door graaf Willem II, dit mede door toedoen van zijn moeder gravin Machteld. Haar beeld prijkt op het Marktpllein. Dieptepunt was echter de instorting van de toren van de Dorpskerk in 1809. Deze toren, van 90 meter hoog, vernielde daarbij de volledige kerk. Gelukkig is er in 1816 een

nieuwe kerk gebouwd, die nu ook weer als monument wordt aangemerkt. Na de onthulling ging om 10.00 uur de Monumentendag van start. Gelukkig waren de weergoden ons dit jaar zeer gunstig gezind. Met dit gegeven en de enthousiaste bijdragen van de diverse monumenten kunnen we spreken van een zeer succesvolle dag!

Het museum aan de Langestraat 5 van Ruudt Heus was zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur geopend en werd bezocht door 87 geïnteresseerden. In het museum, naast het woonhuis uit de achttiende eeuw, worden voorwerpen getoond, die bij opgravingen in 's-Gravenzande zijn gevonden. Ruudt restaureert alle gevonden voorwerpen zelf. Er werden veel vragen gesteld over de bodemvondsten, die te zien waren en ook was er interesse in de (bouw)geschiedenis van het huis.

Het was leuk dat sommige mensen aan de praat raakten en het dan soms een half uur ging over wie waar gewoond heeft en wanneer. Ook werd er nog een voorwerp meegenomen om te laten zien en te vragen hoe oud het was. Het was een gezellige dag met erg veel gesprekken. Volgend jaar weer!

De Dorpskerk uit 1816 was op zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur geopend. De kerk mocht in totaal 129 bezoekers, waarvan 17 kinderen, verwelkomen. Doorlopend waren er rondleidingen in en om de kerk. Op de beamer in de kerk werden foto's van de Dorpskerk door de jaren heen en oude foto's van 's-Gravenzande getoond. Aan de hand van een maquette en een schilderij van de oude kerk, werden verhalen verteld over het kerkleven door de eeuwen heen. De organisatoren spreken van een geslaagde dag.

Het trapegevelhuisje uit 1639 aan het Marktpllein 10 was zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur geopend en had een doorlopend muziekprogramma. Zo konden er die dag 216 bezoekers worden ontvangen. Er waren optredens van Daniel Sieczkowski (accordeonspeler), EverLite for Hawaiians (Hawaiian band) en Howlin'Peat (een rock/blues bandje). Deze live-optredens zorgden de gehele dag voor een gezellige aanloop en gesproken kan worden van een succesvolle dag!

De Uniekerk uit 1903 was zaterdag van 10.00 tot 15.00 uur geopend en mocht 180 bezoekers ontvangen, waarvan 31 kinderen. 's-Morgens waren er optredens van het 'Small World Dance Centre'. Een groep jonge meiden, die in kleine groepjes twee voorstellingen gaven. Zij hadden allemaal hun ouders, broertjes, zusjes en opa's en oma's meegebracht. Tussen de middag was er een optreden van de harpiste Petra Rosa. In de middag werd genoten van twee concerten van de 'Westland Brass'. Tijdens de pauzes kon de kerk worden bezichtigd en was er een kopje koffie. Al met al een gezellige en geslaagde dag.

De Molen van Maat uit 1908 was zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur geopend. Ca. 300 bezoekers, waarvan 180 kinderen, wisten de weg naar de molen te vinden. De hele koren molen kon worden bezichtigd en de omloop (de stelling) worden beklommen. De molenaar demonstreerde hoe diverse granen op ambachtelijke wijze worden verwerkt tot volkorenmeel, bloem en diverse bakmixen. Voor de molen stond van 11.00 tot 15.00 uur een poffertjeskraam, waar de gratis poffertjes gretig aftrek vonden. Veel kinderen genoten samen met hun papa's, mama's,

Een maquette en een schilderij van de oude kerk.

Het Westlands Schaatsmuseum was zowel zaterdag als zondag van 10.00 tot 16.00 uur geopend en mocht over beide dagen 188 bezoekers ontvangen. Het museum, gevestigd in een voormalige bollenschuur/tuindersschuur, was beide dagen gratis te bezoeken. In het museum konden de bezoekers de tijdelijke expositie 'Hollands Goud' bekijken, waarin een overzicht werd gegeven van Nederlandse schaatsers en schaatssters, die ooit Wereldkampioen of Europees kampioen op de schaats zijn geworden. De organisatoren kijken tevreden terug op beide dagen.

Familie speurtocht. De BIZ-'s-Gravenzande had voor jong en oud een leuke speurtocht uitgezet langs de monumenten in het centrum van 's-Gravenzande. De speurtocht kon vanaf 9 uur worden opgehaald bij de HEMA in de Langestraat. Ook was de speurtocht te downloaden via een opgegeven link. Handig was om bij de speurtocht de podcasts op (<https://sgravenzande.nu/historie/>) te beluisteren. In het kader van OMD 2023 hadden de kinderen van kinderopvang Okidoki een podcast samengesteld waarin zij vertellen over de monumenten: De molen van Maat, het Trapgevelhuisje op Marktplein 10, herberg 'De Spaansche Vloot' en het beeld van Gravin Machteld. Voor alle goede oplossingen stond een heerlijke verrassing te wachten bij Tastoe aan het Marktplein. De speurtocht is door 20 kinderen gelopen.

opa's en oma's van deze lekkernij. Ook was de winkel van de molen open en konden veel bezoekers de verleiding niet weerstaan om een zakje ambachtelijke gemalen meel te kopen. De verkopen worden o.a. gebruikt om het malen van het meel mogelijk te maken en de bescheiden winst, die gemaakt wordt, komt het onderhoud van de molen ten goede. Het bestuur van de molen kijkt met genoegen terug op deze gezellige dag.

Het Lambertuskerkje uit 1872 in de Heenweg was zowel zaterdag als zondag van 13.00 tot 17.00 uur geopend. Over beide dagen konden 298 bezoekers worden begroet. Naast bezichtiging van de kerk konden de bezoekers o.a. kennis maken met het mandenvlechten. Zo waren er demonstraties en vond er verkoop van de manden plaats. Voor jong & oud waren er Oudhollandse spellen; busje hengelen, ezeltje prik, hoedjewip, ringspel, stapeltoren en een visspel. Voor de kleintjes was er een grabbelton met leuke prijsjes. Verder verzorgde de heer Nic Sosef beide dagen een lezing over historische netwerken en de rol van het Lambertuskerkje daarin. Door de grote belangstelling kunnen de organisatoren terugkijken op twee geslaagde dagen!

Het tuindershuis uit 1905 aan de Naaldwijkseweg 239 was zaterdag geopend van 10.00 tot 17.00 uur en kreeg 35 bezoekers. Vanaf het erf kon de woning uit 1905 worden bekeken en waren de schuur en druivenkas opengesteld voor bezichtiging. In de druivenkas konden druiven van eigen teelt worden gekocht. De eigenaar van de tuinderswoning was tevreden over het aantal bezoekers en doet volgend jaar graag weer mee!

Maasdijk

Foto: Ron Nieuwenhuizen

Hoewel het gebouw niet toegankelijk is voor bezoekers kon men ook een idee krijgen van het interieur aan de hand van de prachtige foto's en de rijke beschrijving in het boek "Monumentaal Westland". Een bijzondere omstandigheid was dat het monument aan één zijde ernstig is beschadigd door een ontspoord automobiel en bovendien in de steigers stond voor schilderwerkzaamheden. Mede dankzij het gunstige weer konden er rond de 50 bezoekers worden verwelkomd.

Ook de Dorpskerk, in het centrum van Maasdijk was open voor bezoekers. De Dorpskerk is een gemeentelijk monument omdat het typerende 5-hoekige ontwerp is gemaakt door de bekende architect Auke Komter, en uitdrukking geeft aan de specifieke stijl van de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. Het is beslist geen toeval dat een miniatuur uitvoering in Madurodam staat. Recent is het gebouw gerenoveerd en uitgebreid met een ruime, moderne ontvangstruimte, die echter geheel volgens het 5-hoekig stramien van het oorspronkelijk ontwerp is opgetrokken. Voor liefhebbers van architectuur zeer de moeite waard. Jongere bezoekers konden ook aan de slag met het nieuwe bordspel dat speciaal voor de OMD is ontworpen. Hier werden de toelichting en rondleiding verzorgd door de kosten en enkele vrijwilligers. Helaas viel dit jaar het bezoekersaantal niet mee. Moge het enthousiasme van de weinigen die de weg naar de Dorpskerk wisten te vinden een aanmoediging zijn voor meer belangstellenden op de volgende OMD in 2025.

Op zaterdag 14 september was ook in Maasdijk de jaarlijkse landelijke Open Monumentendag. Het Historisch Genootschap Maasdijk verzorgde een informatiestand bij de Oranjesluis. Zoals gebruikelijk kwamen de meeste bezoekers per fiets langs. Zij kregen aan de hand van foto's en kaarten een toelichting over dit bijzondere rijksmonument en de functie ervan voor het watermanagement in het Westland door de eeuwen heen. Ook de rol die de Oranjesluis speelde in de Tweede Wereldoorlog als onderdeel van de Atlantik Wall kwam aan de orde.

Monster en Ter Heijde

Zeven monumenten hebben hun deuren geopend op deze zaterdag. 3 kerken waren te bezichtigen, de grafkelder van de bekende familie Herckenrath, de historische druiven tuin De Vineyard, de korenmolen de Vierwinden en een nieuwkomer: De oude jongensschool St. Andreasschool OJOS.

Het mooie zomerse weer heeft er zeker toe bijgedragen dat alle monumenten in Monster druk werden bezocht.

Wederom waren vele enthousiaste vrijwilligers in touw om de bezoekers rond te leiden en te informeren over geschiedenis van het monument. Zij hebben hun uiterste best gedaan om een breed scala aan activiteiten te presenteren, waaraan de bezoekers actief hebben meegedaan. De vrijwilligers, de bezoekers en de organisatie zijn heel tevreden en we kunnen terugkijken op een zeer geslaagde Open Monumenten dag.

NH Kerk Ter Heijde De monumentendag is goed verlopen. Zo'n 60 mensen bezochten Ter Heijde. Vertoond werd de film van het Trompfestival in 2003. Veel mensen vonden erg dit leuk. De tentoonstelling van oude foto's van Ter Heijde is met veel belangstelling bekeken. De bezoekers kregen een rondleiding door de kerk en mochten een kijkje nemen in de bibliotheek. Voor de kinderen was er het spel 'Onderweg'. De koffietafel met de verkoop van soep

en broodjes maakten het bezoek aan dit charmante kerkje compleet.

Korenmolen de Vierwinden Het bezoekersaantal wordt geschat tussen de 500 en 600 volwassenen en kinderen. Het was vanaf 10 uur tot 16.30 uur gezellig druk. De bezoekers kregen een rondleiding in de molen met tekst en uitleg van het maalproces door de molenaar. Voor de kinderen was er een miniatuur molensteen waarmee zij het graan konden malen. De verkoop van meelproducten, specerijen van de Stichting Philadelphia liep goed. Op de wei voor de molen zat een man en dit was een visnetten-boeter.

Interessant om te zien hoe deze netten gemaakt worden. Maar de grootste trekpleister was toch het uitdelen van de heerlijke pannenkoeken.

St. Andreasschool, Oude Jongensschool OJOS

Nieuwkomer dit jaar is de Oude Jongensschool: de St. Andreasschool, in de Choorstraat. Beter bekend als OJOS. De beheerders van dit pand mochten wel zo'n 100 bezoekers verwelkomen en dat is meer dan ze van tevoren hadden verwacht. De interesse waarmee de bezoekers het pand aandeden was heel divers. Van mensen die nog vaders of opa's hadden die hier op school hebben gezeten tot mensen die wel van Ojos hadden gehoord maar nu binnenliepen om te zien wat de huidige functie is van het pand. Er lagen oude klassenfoto's en wat ander historisch materiaal. Natuurlijk was er ruimte om over de huidige functie van het pand te vertellen. Het spel 'Onderweg' en het spel met de historische memory kaartjes paste geheel in de sfeer van het gebouw. De vrijwilligers kunnen terugkijken op een zeer geslaagde eerste monumentendag.

RK Kerk St. Machutus De kerk ondergaat een grote opknappbeurt. Desalniettemin heeft de kerk in totaal 10 kinderen en 52 volwassenen op bezoek gehad. De heren Leo Duwel en Peter Zuiderwijk hebben veel mensen blij kunnen maken met verhalen over de historische bijzonderheden van de kerk en haar patroonheilige de St. Machutus, de glas-in-loodramen, de Martelaren van Gorcum en de Lourdesgrot. Interessant was de tentoonstelling van enkele liturgische gewaden. Materiaal over de kerk en andere monumenten van

Monster zijn meegegeven aan de bezoekers en de kinderen laten delen van de versnaperingen die we hadden ontvangen van OMD-organisatie. Heel attent en heel hartelijke dank!

Grafkelder Herckenrath De open monumentendag is in ieder geval wat betreft het bezoek aan de grafkelder weer prima verlopen. De gemeente Westland heeft op donderdag de struiken gesnoeid, het onkruid verwijderd en de vlaggenmast geplaatst. Op zaterdag waren de weersomstandigheden ideaal voor dit buitengebeuren, een zonnetje, niet te warm en weinig wind. Over de hele dag konden zo'n 350 bezoekers worden geteld, waaronder slechts weinig kinderen. Veel bezoekers brachten weer behoorlijk wat tijd door bij de tentoonstellingspanelen over de geschiedenis van de buitenplaats Geerbron en de grafkelder. Die hebben echt een meerwaarde en brengen hun geld meer dan op. Er waren ook deze keer verschillende leden van de familie Herckenrath. Felix-Jan Kuypers was er zoals aangekondigd op de website in de middag. Zijn documenten, foto's en uitleg trokken veel belangstelling. Ook zijn twee zussen en een oom met zijn vrouw waren aanwezig, evenals een lid van de familie Van Erven Dorens, gelieerd aan de familie Herckenrath. Van de boekjes Leon & Juliette zijn 15 exemplaren verkocht. Ook van het boek over Theresia Allebé zijn er 15 verkocht. De vrijwilligers van de grafkelder Herckenrath danken de organisatie van de monumentendag voor hun inbreng, de versnaperingen, het foldermateriaal en niet te vergeten de plaatsing van de mobiele toiletten.

De Historische Druiventuin – De Vineyard De Vineyard heeft een hele gezellige dag gehad, met veel bezoekers. In totaal zijn er naar schatting zo'n 90 bezoekers en ca. 25 kinderen geweest. De leeftijd van de bezoekers was divers: ouderen, jongeren, gezinnen met kinderen. De vele enthousiaste vrijwilligers hebben een scala aan activiteiten bedacht. In het kader van het thema lagen er twee schuiten waarmee de bezoekers een stukje konden meevaren, duur ca. 15 minuten. In de schuit lag de historie van de Westlandse schuit, deze geschiedenis is geschreven voor Martha Vollering. Er was een expositie van twee kunstenaars: Monique Moor Klop en Georgina de Bode, m.b.t. op het thema: moestuin en kassen. In de middag was een amateur schilder aan het werk. De bezoekers kregen een rondleiding door de druiverserres, waarbij de druiven ook te koop werden aangeboden. In het paviljoen konden

de bezoekers, met name de jongeren, linnentasjes beschilderen en was er een spel voor de kinderen. Ook aan het innerlijke werd gedacht: de bezoekers konden iets nuttigen: koffie/thee en gebak.

NH Grote Kerk en Toren Monumentendag 2024 Wat een schitterende dag!!! De zon scheen, het was helder, het bleef droog en er was weinig wind, goede weersomstandigheden. In de vroege morgen werd alles schoongeveegd, vlaggen en banners werden opgehangen. Vrijwilligers stonden in de startblokken om een rondleiding te geven, het orgel of de piano te bespelen, een spelletje ganzenborden, een goed gesprek. Dit jaar kwam kunstenaar Richard van Velden die enkele van zijn 'houtwerken' in de kerk tentoonstelde: Woodartwestland.nl. Vele vrijwilligers zijn vertrouwd met dit monument. Door monumentendag ben je bewust hoe een uniek, indrukwekkend monument we in Monster hebben. Vele bezoekers uit en buiten de regio hebben we mogen verwelkomen. Verrassende ontmoetingen, zoals een priester uit Duitsland die plaats nam achter het orgel. Bezoekers uit Kampen, Zwolle. Dhr. Jaap van Duin, schrijver van het boek dat we voor het publiek ter inzage hadden liggen. Maar net zo mooi zijn de bezoekers die al langere tijd in Monster wonen en de kerk willen bezichtigen en genieten van het uitzicht vanaf de toren.

De Schipperswoningen en de Havenstraat De schipperswoningen waren niet van binnen te bezichtigen. Buiten de woningen waren enkele informatie borden over de geschiedenis van de Havenstraat met de schipperswoningen.

Naaldwijk

Het Heilige Geest Hofje Naast de kapel als trouwlocatie, voormalige synagoge en museum lokken de huisjes in het hofje met het specifieke bodehuisje en de binnentuin altijd veel bezoekers. Menige bezoeker op 14 september kwam het bodehuisje binnen om mooie herinneringen op te halen aan zijn/haar eigen trouwerij. Het bodehuisje dient nog steeds als opvanglocatie voor aanstaande bruidsparen en hun (trouw)ambtenaren in de voorbereiding op de huwelijksceremonie in de kapel. Daarnaast hebben het bodehuisje en een huisje daar tegenover jarenlang als tijdelijke burgemeestersonderkomens gefunctioneerd. Op monumentendagen gebruiken de contactpersonen van de Open Monumentendagen en bewoners van het hofje het bodehuisje tevens als opslaglocatie en onderkomen voor gidsen, medewerkers, artiesten, kleine exposities, horeca- en toilet. Zo was dit OMD weekend in het bodehuisje het nieuwe gezinsspel 'Onderweg' en een aantal historische foto's Wilhelminaplein te bewonderen. En in de keuken én ontvangstkamer kon je interessante verhalen horen over de oudste bewoners en hun weldoener Frederik Hendrik van Oranje Nassau. Wie is er niet nieuwsgierig naar wat zich achter de andere deuren bevindt?... Velen namen dan ook in het bodehuisje de trap naar boven om de voormalige burgemeestersruimte te bekijken...

Het wapen van Frederik Hendrik staat bijna onherkenbaar afgebeeld boven de deur van de kapel, maar verdient beslist een nieuw verfje meenden meerdere bezoekers. Eigenaar van het hofje en kapel is Vereniging Hendrick de Keyser Monumenten. Dus mensen die in de toekomst huurder van een van de hofjeswoningen willen worden kunnen zich melden bij deze eigenaar. Gemeente Westland huurt de kapel nog steeds als trouwlocatie. De hele bovenverdieping in de kapel staat nu leeg. Is daar nog iets leuks/zinvols mee te doen?

In de binnentuin van het hofje zat onder een parasol een gastheer/gastvrouw aan een aparte informatietafel met allerlei papieren info over het hofje, een aantal Naaldwijkse monumenten en een nieuwe gezinsroute van hofje naar Nederhof. Sommige bewoners vertelden bij hun huisjes over hun eigen huidige woonervaringen. Bij warm weer, als de huisdeuren openstaan, stappen soms wildvreemde bezoekers brutaalweg naar binnen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling! Alleen op vrijwillige uitnodiging

en waar bezoekadressen vermeld staan! Op zondagmiddag 15 september liet 1 bewoner ook een aantal bezoekers een kijkje nemen in zijn eigen huis.

Hoe leuk is dat!

Vooraf in de namiddag op zaterdag 14 september was er een enorme toeloop van honderden bezoekers die tegelijk én de kapel én het bodehuisje wilden bezoeken. Gelukkig was er in de binnentuin van het hofje onder de parasol een leuk damespopkoor T Ladies o.l.v. dirigent Ton Willemsen op keyboard aan het zingen. Zo ontstond er een goede spreiding en verbinding. Met extra stoelen rondom voor publiek en wachtenden. Je kon eventueel meezingen en kletsen met elkaar. Na afloop was er voor koor en alle medewerkers in hofje en kapel een gezellige nazit. Een gouden combi heet dat! Voor herhaling vatbaar! Met nieuwe ideeën/mensen erbij!

Op zondagmiddag 15 september stond in de kapel een muziekoptreden gepland van de easy listening band L.O.L. Wegens ziekte van 2 bandleden ging dit optreden helaas niet door. Wie weet volgend jaar misschien wel?

Kapel door Stichting Joods Westland.

We kijken met voldoening terug op onze bijdrage aan Open Monumentendag.

Inleiding:

Vanaf 1800 tot 1920 was er in Westland een relatief kleine, maar actieve Joodse gemeente met een eigen synagoge in het Heilige Geesthofje in Naald-

wijk. De kans om dit gebouwtje te bemachtigen deed zich voor In 1806 toen de oude kapel op het Heilige Geesthofje voor afbraak verkocht zou worden. De kerkbestuurders van de Joodse gemeente kopen het gebouwtje en ontvangen van Koning Lodewijk Napoleon toestemming om dit tot synagoge in te richten.

De synagoge is nu in gebruik als trouwzaal, maar onze stichting mocht er gebruik van maken op OMD zaterdag 14 september om de historie van dit deel van het Westland door te geven aan de bezoekers. Voorafgaand was er op vrijdag 13 september een rondleiding door Naaldwijk. Tijdens deze wandeling zijn de huizen en straten waar Joodse mensen woonden, werkten en handeldreven door onze rondleider op boeiende wijze onder de aandacht gebracht.

De voormalige sjoel/synagoge was, zoals jullie op de bijgaande foto's kunnen zien, mooi ingericht om iedereen een indruk van het verleden te geven. Uit vragen en opmerkingen van onze bezoekers kwamen fijne gesprekken voort.

We zijn er trots om te kunnen zeggen dat we ruim 350 mensen (groot en klein) mochten ontvangen en we kijken met veel plezier en voldoening op deze Open Monumenten Dag terug.

De Adrianuskerk heeft ook dit jaar weer meegedaan met OMD. We werden dit jaar gezegend door koel maar mooi weer.

Voor de verandering heeft de Werkgroep Open Kerk er dit jaar voor gekozen voor het tentoonstellen van een collage van kazuifels die hedentendage nog steeds in gebruik zijn. Het gaat om allerlei liturgische kleuren behorend tot de diverse periodes in het jaar of bijzondere feestdagen of gebeurtenis-

sen. Alle kazuifels zijn voorzien van een toelichting waarop is aangegeven wanneer ze worden gebruikt. Hiervoor bleek veel belangstelling.

In de kerk vond een bescheiden expositie plaats van zorgvuldig gekozen schilderwerken van Georgina de Bode. Georgina is een kunstenaar, die zich de laatste jaren in diverse stijlen heeft bekwaamd. Een daarvan is encaustiek waarbij een foto met bijenwas en hars wordt bewerkt tot een schilderij. Een andere stijl is het maken van bloemenschilderijtjes waarbij ze experimenteert met kleur, vorm en textuur.

Vanaf 13.30 uur werd het geheel opgeluisterd met pianospel en viool/cello door duo Ton Wesseling. Ook dit was zeer de moeite waard. Ook de voor velen onbekende parochietuin was weer te bezichtigen en trok de nodige aandacht.

Het aantal bezoekers kwam dit jaar uit op 248. Zowel kunstenaars als de Werkgroep met de nodige ondersteuning kijken tevreden terug op een zeer geslaagde dag.

Wij willen Georgina en het duo Wesseling bedanken voor hun bijdrage en inzet. Hetzelfde geldt voor al onze ondersteuners. Zonder hen is zo'n evenement niet mogelijk.

Ook de samenwerking met Stichting Monumentaal Westland is weer heel plezierig verlopen. Dank daarvoor.

Buitenplaats de Vlietwoning De Bruidsbogerd 11, Naaldwijk

Tijdens de twee open monumenten dagen was er weer voldoende reuring in en om de Vlietwoning. Het doel, om verbindingen te maken met de bewoners van Westland, is aardig gelukt door middel van onder meer de vrolijke klanken van het draaiorgel die twee dagen lang op het erf bij de boerderij stond. Voor de zondag was dat een klein draaiorgel speciaal voor de kinderen. Er werd niet alleen naar het draaiorgel gekeken en naar de muziek geluisterd maar ook werd er op de vrolijke klanken gedanst. Een pluim aan Niels van Geest die de draaiorgelcultuur in Westland levend houdt. De straatdraaiorgelcultuur is uniek voor Nederland en bestaat al 140 jaar en dat moeten wij koesteren.

In de wei gaf Robin Hood uitleg over het pijl- en boogschieten. Heel geconcentreerd en met toeschouwers op de achtergrond werd er geluisterd naar de instructies van Robin om vervolgens de pijl weg te schieten.

Ons Breicafé gaf in de zomerkamer van de boerenwoning al breiende uitleg over het breien van sokken. Een waslijn vol met eigen gebreide sokken sierde de ruimte.

Jaarlijks zorgen vrijwilligers ervoor dat de druiven gekrent zijn en dat deze tijdens de OMD dagen samen met de eigengemaakte marmelade in verkoop kunnen.

'Het Westlandse Onderweg Spel', is ontworpen door Richard de Rijke en dit spel daagde oud en jong uit om het te spelen. Mooie jeugdherinneringen konden opgehaald worden tijdens het spelen met de oud-Hollandse spelen.

Dat vrijwilligers vakmensen zijn was te zien tijdens een demonstratie zeis haren.

Zondag, een speciaal OMD Kinderprogramma.

Met in de grote stal spelen zoals: "zoekhetwoordpuzzel", monumentenmemorie een spel van elf dorpen, schilderen van gipsfiguurtjes, sjoelwedstrijd, een Lego-workshop en presentatie technisch Lego door de Creative Designer, Martin Hartwigsen.

Toepasselijk bij de boerderij waren de houten poppen waarmee kinderen op de foto konden als boerenjongen of -meisje.

Het weer was goed dus lekker buiten op het grote erf wat springen op het springkussen, draaien aan het kleine draaiorgel, muziek maken op de muziekmuur. Lieve mensen van de Karperhoeve hadden er weer voor gezorgd dat er een pony mocht meedoen aan de kinderdag. Deze pony liet op zich rijden en zich lekker verwennen.

Heel veel dank aan de vrijwilligers die ervoor hebben gezorgd dat de boerderij en het oude woonhuis toegankelijk, schoon en mooi ingericht waren voor de Open Monumenten Dagen 2024.

Mede door de financiële ondersteuning van Monumentaal Westland kan het bestuur van vereniging Buitenplaats de Vlietwoning terug kijken op hele mooie dagen.

Honselersdijk

Een dag vol historie en cultuur.

De Open Monumentendag in Honselersdijk van 2024 was een dag vol rijke historie en culturele activiteiten. Twee monumenten stonden centraal: de Olv van Goede Raad Kerk en de Nederhof. Daarnaast opende Café bij 't Hof 's middags haar deuren voor geïnteresseerde bezoekers.

Olv van Goede Raad Kerk In de Olv van Goede Raad Kerk werd speciale aandacht besteed aan de 60-jarige jubileum van voetbalvereniging S.V.H., een belangrijke verbinder in het dorp. De tentoonstelling bestond uit een reeks foto's die de geschiedenis van de twee sportparken waar de vereniging heeft gespeeld in beeld brachten. Overzichtsfoto's van verschillende selecties door de jaren heen en portretten van meerdere clubiconen gaven een gedetailleerd inzicht in de rijke historie van de vereniging. De kerk zelf was uiteraard ook te bezichtigen, en het beklimmen van de toren bleek wederom een populaire activiteit onder de jongere bezoekers. Met ongeveer 100 bezoekers lag het aantal bezoekers iets lager dan het jaar ervoor, maar dit deed niets af aan de fascinatie en betrokkenheid van de aanwezigen.

Nederhof De Nederhof bood een scala aan activiteiten tijdens Open Monumentendag. Op het voorplein waren er diverse spelletjes voor kinderen georganiseerd, wat zorgde voor een levendige en vrolijke sfeer. Op het binnenplein was de koffiebranderij van het Nederhofje geopend, waar men kon genieten van een heerlijk kopje koffie of thee, vergezeld van verrukkelijke taartjes.

De Adellijke ambachtenmarkt was een ware trekpleister, waar bezoekers konden kijken naar demonstraties van honingslingeren, parels knopen, zilvermeden en papier maken en restaureren. Ook was er de mogelijkheid om te proeven van heerlijke, verse groenten. Met ruim 200 bezoekers was de dag een groot succes te noemen.

Nieuwe Samenwerking met Naaldwijk

Voor het eerst dit jaar was er een samenwerking met Naaldwijk tot stand gekomen. Een wandel- en fietsroute, genaamd 'Van Hofje naar Hof', werd opgezet van het Heilige Geesthofje in Naaldwijk naar de Nederhof in Honselersdijk. Onderweg konden deelnemers stilstaan bij verschillende plaatsen en monumenten die een relatie hadden met Frederik Hendrik en Amalia. Helaas bleek er weinig animo voor deze route, wat mogelijk te wijten was aan een gebrek aan bekendheid of promotie. Desalniettemin bood deze samenwerking een nieuwe dimensie aan Open Monumentendag en vormt het een interessante basis voor toekomstige edities.

Conclusie

Open Monumentendag Honselersdijk 2024 was een dag vol met historische en culturele ontdekkingen. De Olv van Goede Raad Kerk en de Nederhof boden bezoekers een kijkje in het rijke verleden van de regio, terwijl de nieuwe samenwerking met Naaldwijk de dag een extra dimensie gaf. Ondanks dat het bezoekersaantal voor sommige activiteiten iets lager lag dan het jaar ervoor, mag de dag als een groot succes worden beschouwd, mede dankzij de uiteenlopende activiteiten en de betrokkenheid van de lokale gemeenschap. Met dit stevig fundament kan Open Monumentendag Honselersdijk in de toekomst alleen maar verder groeien en nog meer bezoekers trekken.

Poeldijk

Bartholomeuskerk We kunnen terugkijken op een fantastisch Open Monumentendag 2024. We hebben ruim 750 bezoekers mogen ontvangen en we hebben genoten van alle persoonlijke verhalen. Een weekend vol activiteiten, plezier, improvisatie, muziek en nieuwe verbindingen maken. Omdat we een aantal veranderingen hebben doorgevoerd, is er weer genoeg te evalueren. Onze filmhoek kwam dit jaar niet van de grond. Volgend jaar beter.

Lezingen De geschiedenisles van Aad van der Voort over de Romeinse opgravingen aan de Wateringseweg te Poeldijk was zeer interessant. Wil Bol ging in op de resultaten van de Romeinse opgravingen die daar in het verleden hebben plaatsgevonden. Velen volgden met volle aandacht deze 'les'. Marike Daalman gaf een lezing: De Innerlijke Reis naar de Ziel, in de dagkapel. Belangstellende luisterden naar haar verhaal, begeleidt door tekeningen ontstaan vanuit haar persoonlijke ervaring. Elly en Henk Hazewinkel vertelden over de contacten die een dorpscafé als Café de Luifel tot stand kon brengen. Vele positieve maar ook droevige gebeurtenissen brachten mensen daar dichterbij elkaar.

Exposities Expositie over 'Verkeersweg 13' samengesteld door Mi-Tê Goeijenbier. Zij had haar originele werk beschikbaar gesteld. Velen waren erg geïnteresseerd en zij was steeds aanwezig voor uitleg en achtergrondverhalen.

Foto: Willem de Bruin

Foto: Willem de Bruin

De posterexpositie 'De Westlander', samengesteld in samenwerking met Aad van Zeijl, met miniaturen van de platte westlander en een grote miniatuur van de Zeilende Westlander, die we mochten lenen van het Westlands Museum. En dan een enorme collectie zelfgemaakte beeldhouw- en schilderwerken 'Reis door de Tijd', door liefhebber, kunstmaker Paul Zuidgeest. Paul was het hele weekend aanwezig om belangstellenden de achterliggende verhalen te vertellen.

Kerkzilver Chris van Waes, Antiquair in Poeldijk, heeft ons weer geholpen het kerkzilver mooi te etaleren.

Muziek Op zondag speelden Daan de Muinck Keizer op het orgel en Keith Zuiderwijk, op de vleugel, bijgestaan door Han Hagen op zijn accordeon.

Vaartochten Op zaterdag verzorgden twee schippers een pendelbootdienst tussen Historische Druiventuin Sonnehoeck en H. Bartholomeuskerk Poeldijk. Het nieuwe gebruik van de haven is goed bevallen. Er was flinke belangstelling voor de vaartochten!

Rondleidingen Leo de Kok gaf zaterdagmiddag een rondleiding langs historische panden in de Voorstraat. Jos van Kester gaf op beide dagen uitleg over de bezienswaardigheden in de kerktoren, zoals de klokken en het uurwerk.

Vrijwilligers Alles werd weer georganiseerd en geregeld door ons team vrijwilligers. Zonder hen lukt het niet om zoiets moois neer te zetten en waar bezoekers van kunnen meegenieten.

Foto: Harry Steiger

Torenzicht Open Monumentendag 2024 was voor huize Torenzicht een wat minder jaar. Zaterdag kwamen er slechts een handvol mensen. Zondag was vooral het laatste uur erg druk, waardoor er niet genoeg aandacht was voor elke bezoeker. Andere jaren hoorden we meer over de geschiedenis van het huis, nu waren het vooral mensen die het huis kenden van het voorbijgaan. Dat leverde wel weer mooie gesprekken op. Mooi om te zien dat het huis en de geschiedenis van huize Torenzicht meer mensen interesseert.

Foto: Willem de Bruin

Woning met huisartsenpraktijk Op zondag 15 september is er door 4 vrijwilligers een rondleiding gegeven in de voormalige huisartsenwoning te Poeldijk, waarvan het praktijkgedeelte en de apotheek dateren uit 1882. Het pand is gebouwd in opdracht

Foto: Willem de Bruin

van het kerkbestuur en opgeleverd in 1882. Door bijzondere omstandigheden bevat dit fraaie historische pand nog het complete interieur van ruim 100 jaar huisartsenpraktijk van 3 huisartsen, vanaf 1882 dr. Van Beek, daarna dr. J. Weijtens en vervolgens dr. J. Ter Haar vanaf 1930. De bezoekers kregen een goede indruk hoe deze doktersfamilie woonde en werkte en de vele contacten die het echtpaar Ter Haar had binnen maar zeker ook buiten Poeldijk. Het was een groot succes. We hebben in totaal op deze dag 81 mensen mogen rondleiden. We kijken met veel plezier terug op deze dag. Het leverde ons nog een aantal mooie verhalen op van oud-patiënten.

We zijn verheugd dat we kunnen vermelden dat het huis een nieuwe bestemming krijgt.

Foto: Willem de Bruin

Wateringen

Molen Windlust De wind was ver te zoeken in de ochtend, maar dit weerhield 290 bezoekers (!) niet om even langs te komen. Er waren een paar bijzondere ontmoetingen.

- Op Open Monumentendag 2023 was er een vrouw hoog zwanger helemaal naar boven geklommen. Ze was al vier dagen over tijd. Dit jaar kwam ze met de kleine weer op de molen langs! Ze vertelde dat hun dochter een dag na hun bezoek was geboren.
- Een vader vertelde dat zijn zoon geen brood met melk erin kan hebben. Waterings Molen Volkoren wordt gemaakt met water in plaats van melk. Hij was dus helemaal blij om een werkende molen te zien, die voor zijn zoon weer boterhammen kan maken.

Hervormde Kerk op het Plein Vanaf eind mei was de kerk een drukke bouwplaats in verband met de verduurzaming van de kerk. Het belangrijkste onderdeel hiervan was het aardwarmtesysteem waarvoor de kerkvloer volledig moest worden verwijderd. Tijdens Open Monumentendag was de vloer weer teruggelaid en kwamen 96 nieuwsgierige bezoekers de voortgang van de werkzaamheden van dichtbij bekijken. Ondanks de aanwezigheid van steigers en verpakte meubels, zoals de preekstoel en het orgel, was het toch mogelijk om een indruk te krijgen van de omvangrijke restauratie. De toren mocht zich bovendien verheugen in 62 bezoekers.

Hofboerderij Er zijn 100 bezoekers op de Hofboerderij afgekomen. Dit jaar werd er tijdens het gidsen door Theatergroep Wateringen het een en ander

aan geschiedenis met een humoristisch tintje uitgebeeld. Dit viel zeer in de smaak bij de bezoekers. Net als vorig jaar was er voor de allerkleinsten een zoektocht naar tekeningen van de boeren die op de Hofboerderij hebben gezeten. Leuk was dat er dit jaar een vader met een kindje de boeren gingen zoeken. Hij was het vorige jaar ook al langs geweest en vond dit blijkbaar voor herhaling vatbaar.

Sint Jan de Doperkerk Er zijn 200 bezoekers langs geweest die de kerk in zijn geheel aandachtig bekeken en bewonderden. Veel belangstelling ging ook uit naar het archief, waar men doopboeken kon inzien en plakboeken over de pelgrimstocht van pastoor Kortmann. Ook was de klim naar de klokkentoren erg in trek. Hierdoor waren de klokken op de meest vreemde tijden te horen. Weinig belangstelling was er helaas voor het prachtige orgelspel van Ton Willemsen op het monumentale orgel. Enkele bezoekers kwamen informatie vragen over de fruitmuur en duiventoren. Volgend jaar wordt er geprobeerd om daar een collage over te maken.

Oude Raadhuis Waar we een jaar eerder nog tot rond half twaalf moesten wachten tot de eerste bezoekers zich aandienden, stonden ze dit keer om klokslag tien uur al voor de deur. Het was slechts een voorbode van wat er nog komen ging: de hele

dag door stapten mensen nieuwsgierig het gemeentehuis binnen. Uiteindelijk hebben we tegen de 240 bezoekers binnen gehad. Gelukkig hadden we voor aanvang een heerlijk kopje koffie gekregen van voormalig eigenaar Arjan Verruij, want later kwamen we daar amper nog aan toe; zelfs onze lunch schoot er bijna bij in. Volgend jaar is een extra gids op deze locatie dan ook geen overbodige luxe. Kortom, het gemeentehuis trekt en veruit de meeste

mensen geven de voorkeur aan een rondleiding. Dat komt omdat kinderen het gebouw kennen als ontvangstruimte voor de Goedheiligman en volwassenen omdat het al jaren hun nieuwsgierigheid prikkelt of omdat ze er in het verleden zijn getrouwd. Ze luisteren dan ook zeer geïnteresseerd naar de verhalen die het gebouw in zich herbergt en dat maakt het rondleiden tot een feestje.

Kwintsheul

Sint Andreaskerk Er zijn ongeveer 160 bezoekers binnen geweest die veel aandacht voor het monument hadden. Zoals altijd was de toren een trekker, al is het alleen al om van het uitzicht te genieten.

Sonnehoeck Met 300 bezoekers was het een gezellige drukte in de historische druiventuin. Men was enthousiast over de smaak en de versheid van de druiven die te koop werden aangeboden. De aanwezige druivenprinsessen zorgden voor een feestelijke sfeer en waren een gewild fotomoment voor jong en oud. Een indrukwekkende expositie van twee getalenteerde dames in het woonhuis werd bijzonder gewaardeerd. En ook dit jaar was er weer een bootverbinding tussen de Bartholomeuskerk in Poeldijk en Sonnehoeck. Ontspanning vond men in de driekapper waar men kon genieten van koffie met appeltaart en waar voor de kinderen Oudhollandse spellen stonden opgesteld.

Gemaal Oude & Nieuwe Broekpolder

Onder de 128 bezoekers waren veel geïnteresseerde jong volwassenen. De gesprekken gingen over het polderbeheer waar klimaatvragen uit voortkwamen. Het was leuk om op dat punt de gebiedsgerichte

De man met de hand op de pomp is de zoon van een oude machinist en is op het gemaal geboren

aanpak van Hoogheemraadschap Delfland naar voren te kunnen brengen. En elk jaar is er wel iemand die vertelt dat die zóó vaak langs is gefietst en dat die nu blij is dat ie eindelijk een keer binnen kon kijken. Het is vaker gezegd, maar de samenwerking met de boot naar de Zeven Gaten werkt positief op het bezoekersaantal. Het gemaal doet daar zijn voordeel mee.

Marktschipperswoning

In tegenstelling tot de meeste monumenten, moest men zich van tevoren aanmelden per mail of app. Deze contactgegevens stonden helaas niet in de krant vermeld en dan wordt het lastig. Op één na bestonden de in totaal negen bezoekers dan ook uit

bekenden van de bewoners die zich keurig hadden aangemeld. De laatste bezoeker was een passant die zag dat ook hier een monument haar deuren had geopend. Het beperkte aantal bezoekers werd achteraf echter wel als positief ervaren. Het rondleiden van twee of drie personen per keer heeft het voordeel dat er veel dieper kan worden ingegaan op de geschiedenis van het huis, op de stichter en zijn beroep en op de bewoners door de tijd heen. Het rondleiden van de bezoekers door en rond de Marktschipperswoning, met uitleg over de oude details en de restauraties van de afgelopen vijftig jaar is een feest. En er kon tijd worden gevonden om even na te praten onder het genot van een kop koffie. Al met al was het heel gezellig en leuk om te doen.

De Zeven Gat Er werd met 30 tot 35 zeer geïnteresseerde deelnemers in drie tochten naar de Zeven Gat en de Groeneveldse Molen gevaren. Met zijn 120 jaren bleek de boot zelf ook een 'monument' te zijn. Jammer dat dat niet bekend was, want dit had mooi in het thema 'Onderweg' gepast. Het valt op dat er weinig over de boottocht bekend is. Het verdient aanbeveling om deze ook in De Lier onder de aandacht te brengen. Nu moeten we het van toevallige passanten hebben uit die richting. Het pr-filmpje van de WOS had niemand overigens gezien....

Vrijwilligersavond Wateringen

Vrijdagavond 18 oktober waren alle vrijwilligers, die meegedaan hebben met open monumentendag uitgenodigd voor een gezellige en informatieve avond in de pleinkerk te Wateringen.

Vanaf 19.00 uur werden we verwelkomd met koffie of thee met iets lekkers. Er ontstond gelijk een gezellig, babbelend samenzijn.

Om 19.30 uur begon toch het formele gedeelte waarbij Rozemarijn Noordam optrad als ceremoniemeester.

Zij gaf waarnemend voorzitter Evert van Beek het woord die iedereen van harte welkom heette. Daarna was het de beurt aan Eric Luiten, die de bouwgeschiedenis van de kerk, vanaf de katholieke kapel in 1250 tot in het heden op zijn gebruikelijke ludieke vertelwijze ten gehore bracht. Deze presentatie werd gevolgd door een lezing van Teus van der Plaat, die met mooi beeldmateriaal de onderhavige verbouwing liet zien. Het ging hier om de duurzame vloerverwarming, die de kerkgemeenschap dankzij een erfenis heeft kunnen aanleggen.

Na deze prachtige en interessante lezingen liet Rozemarijn de verschillende vrijwilligers hun ervaringen van monumentendag delen.

Ongeveer 21.00 uur werd dit gedeelte afgesloten en werd er onder genot van lekkere hapjes en drankjes de avond causerend voortgezet. Ook was er de mogelijkheid om onder leiding van Eric Luiten de toren van genoemde kerk te beklimmen en daar werd gretig gebruik van gemaakt.

Mini Open Monumentendag Monster

Op zaterdag 25 april werd de mini open monumentendag georganiseerd in Monster.

De start was in een van de monumentale schipperswoningen aan de Havenstraat. We werden ontvan-

gen met koffie, thee en wat lekkers. Via een beeldende presentatie met duidelijke en interessante uitleg, kregen we informatie over de geschiedenis van Monster, hoe het dorp ontstaan en uitgebreid is. Vervolgens bezochten we de RK kerk St. Machutus. Hier kregen we uitleg over de herkomst van de naam van de kerk: St. Machutus, over de geschiedenis van de Reformatie en beeldenstorm, waarbij twee geestelijken het leven verloren en behoren tot de martelaren van Gorcum. Een fraai glas-in-lood raam is aan hen gewijd. Voor de Reformatie was de grote kerk in Monster de oorspronkelijke Machutus kerk. Achter de kerk bevindt zich de Maria Grot. Via de Choorstraat (spreek uit: Koorstraat) liepen we naar de grafkelder van de familie Herckenrath. Hier werd in het kort de geschiedenis van de familie, die beschreven staat in het boek van Annejet van der Zijl, verteld. We namen een kijkje in de grafkelder en bekeken de kisten van de familie Herckenrath die daar liggen begraven. Het feit dat deze 'kelder' een aantal meters boven de grond staat, in plaats van een aantal meters onder de grond, is het gevolg van afgravingen van de geestgronden, begin vorige eeuw. Dit zorgt ervoor dat de grafkelder veel last heeft van vocht en nodig onderhoud behoeft. Bij de Druiventuin de Vineyard werden we opgewacht door een vriendelijke vrijwilligster, zij leidde ons rond door de druivenkassen. Ze is een van de vrijwillige krentsters die nu in het voorjaar druk zijn met het 'krenten' (dit is het moduleren van de tros door het weghalen van overbodige korrels) van deze beroemde Westlandse druiven. Elke soort behoeft weer een andere manier van krenten. De vrijwilligster kon bijna bij elke soort druif een anekdote vertellen of een specifieke smaaksensatie duidelijk

maken. De druiventuin wordt gerund door vrijwilligers. De leeftijd van deze vrijwilligers neemt al maar toe en er is helaas weinig aanwas van jongeren. Dit is een duidelijk punt van zorg.

In het naast gelegen paviljoen hebben we deze gezellige en leerzame middag afgesloten met een heerlijk drankje en hapje.

P&R en communicatie

Sociale media

Stichting Monumentaal Westland is te volgen via Facebook en Instagram @monumentaalwestland. Dit jaar maakten we voor het eerst gebruik van betaalde advertenties om ons bereik te vergroten. In totaal gaven we € 34,23 uit aan drie advertenties. De eerste advertentie was een aankondiging van Open Monumentendag Westland en werd van 17 t/m 23 augustus gepromoot. Het bereik via Facebook was 1807 en via Instagram 744, en 76 mensen klikten op de link naar onze website voor meer informatie. De tweede advertentie betrof het Westlandse Onderweg-spel dat speciaal voor Open Monumentendag 2024 werd ontworpen. Deze advertentie werd vanaf 22 augustus vijf dagen lang gepromoot en had een bereik van 1146, met een betrokkenheid van 91. De derde advertentie stond de week voorafgaand aan Open Monumentendag online en betrof een promotievideo gemaakt in samenwerking met gemeente Westland. Deze promotievideo had een bereik van 1836 via Facebook en 741 via Instagram, en 81 mensen klikten op de link naar onze website. Het totale bereik van onze sociale media in de maanden augustus en september is hieronder weergegeven.

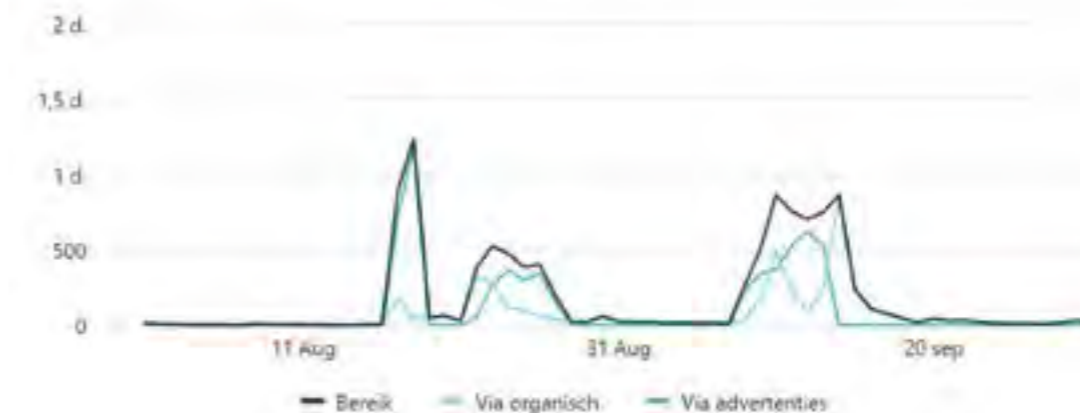
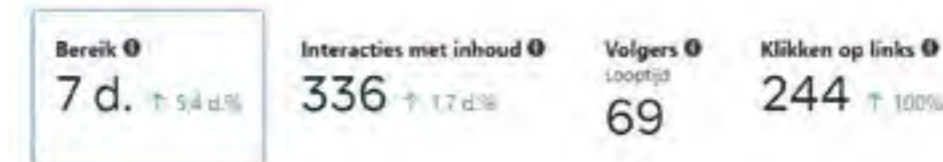
Promotiefilmpjes in samenwerking met gemeente Westland

In 2023 werden in samenwerking met gemeente Westland bij vier monumenten opnames gemaakt: bij grafkelder Herckenrath in Monster, museum De Timmerwerf in De Lier, boerderij De Vlietwoning in Naaldwijk, en bij de Sint-Jan de Doperkerk in Wateringen. Met deze beeldmaterialen zijn in augustus en september 2024 een vijftal promotiefilmpjes gemaakt die voorafgaand aan Open Monumentendag via de sociale media werden gedeeld. Elk van de vier monumenten heeft een eigen filmpje. De vijfde promotievideo promootte Open Monumentendag Westland als geheel. Voor dit vijfde promotiefilmpje werden in de zomer van 2024 extra opnames gemaakt.

Websites

Op de website www.monumentaalwestland.nl is gedurende het hele jaar alle informatie te vinden over Westlandse monumenten. De QR-codes op de informatiebordjes bij monumenten sturen de bezoeker door naar de monumentenpagina voor meer informatie. Ook de nieuwe informatieborden van de dorpskernen hebben elk een QR-code die verwijst

Prestaties

Per dag Cumulatief

Specificatie van bereik

Totaal	6.993 ↑ 5,4 d%
Via organisch	3.146 ↑ 2,4 d%
Via advertenties	4.227 ↑ 100%

naar een eigen pagina op de website. In de zomer is de website weer in zomerstand geplaatst om informatie over de openstelling van monumenten voor Open Monumentendag te delen. Monumenten die dit jaar deelnamen aan Open Monumentendag werden zoals gebruikelijk opgenomen in het programma en informatie over de OMD-activiteiten werd via de website gedeeld.

Via de landelijke website (www.openmonumentendag.nl) konden bezoekers opzoeken welke Westlandse monumenten op 14 en 15 september te bezichtigen waren met een beknopte beschrijving van de activiteiten bij het betreffende monument.

De flyer

In 2023 werd besloten om geen informatie over activiteiten op te nemen in de flyer. Deze lijn is in 2024 doorgezet. De flyer bevatte een overzicht van de openingstijden van deelnemende Westlandse monumenten met een beknopte beschrijving per monument. Het aantal monumenten dat 'niet te bezichtigen' was, werd dit jaar teruggebracht tot drie. Hoewel deze monumenten van binnen niet te bezichtigen waren, stond er bij elk monument wel een informatiebord ter gelegenheid van Open Monumentendag. Die informatie werd wel in de flyer vermeld. De vormgeving werd weer verzorgd door het team communicatie en participatie van Gemeente Westland, geheel in het thema 'Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen'. Er was dit jaar een fysieke oplage van 10.000 exemplaren. Een digitale versie van de flyer werd gedeeld via de website.

De krant

In juli publiceerde Rodi een artikel geschreven in samenwerking met Patrick van der Voort over de geschiedenis van Café bij 't Hof, een plek die al jarenlang mensen samenbrengt. Op de gemeentepagina in Nieuwsblad Westland werden interviews gepubliceerd met vrijwilligers bij Fata Morgana en OJOS in Monster. Er werd ook een kort artikel geschreven door Corrie Stolk over de activiteiten in Naaldwijk, waaronder de wandeltocht 'van hofje naar hof' en het Onderweg-spel. De gemeente heeft op hun pagina ook stoppers geplaatst ter verwijzing naar OMD.

In Nieuwsblad Westland werd op 11 september 2024 een advertentiepagina gepubliceerd met een overzicht van alle OMD activiteiten in gemeente Westland. Naar aanleiding van feedback van vorig jaar, was dit jaar het streven om alle monumenten

waar activiteiten georganiseerd werden op te nemen in dit activiteitenoverzicht. Dit is grotendeels gelukt, in totaal werden de activiteiten van 35 Westlandse monumenten uitgelicht op de advertentiepagina.

De TV

De uitzending van WestlandReport van 4 september 2024 stond in teken van Open Monumentendag. In de uitzending vertellen Cora van Dalen, Marike Daalman en Leo de Kok over de historie van de Bartholomeuskerk en de OMD activiteiten in Poeldijk, waarna Helen Hulsebosch en Nic Sosef enkele verhalen delen over het Lambertuskerkje aan de Heenweg en de OMD activiteiten aldaar.

Tevens is er speciaal voor de WOS voorafgaand aan Open Monumentendag een vaartocht georganiseerd van het gemaal in Kwintsheul naar de Zeven Gaten. Opnames van deze vaartocht zijn in de week voorafgaand aan de OMD uitgezonden.

De radio

Ton Kolmeijer heeft net als vorig jaar in een aantal van zijn afleveringen van Plus Radio van de WOS aandacht besteed aan Open Monumentendag. Hij sprak Peter Duijsens over de activiteiten bij het Trapgevelhuisje in 's-Gravenzande en interviewde een vrijwilliger van Stichting Joods Westland over de rondleiding van het Heilige Geesthofje in Naaldwijk naar de Joodse begraafplaats die vrijdag 13 september plaatsvond.

Streekhistorie

De Streekhistorie is een magazine van het Westlands Museum dat vier keer per jaar verschijnt. In samenwerking met Ruud Heus werd dit jaar een artikel gepubliceerd over de Langestraat in 's-Gravenzande, een verbinding met een rijk verleden.

Bezoek Westland

De stichting is partner van Bezoek Westland en heeft zodoende een partnerpagina op hun website (www.bezoekwestland.nl). Open Monumentendag is dit jaar ook weer opgenomen in hun agenda. Bezoek Westland heeft voorafgaand aan Open Monumentendag een reel op hun facebookpagina geplaatst met ons promotiefilmpje en de weekendtip om Open Monumentendag te bezoeken.

Kom in de Kas

Op zaterdag 6 en zondag 7 april van dit jaar waren wij aanwezig met een informatiestand in de hal van het bedrijf Kokoplant B.V. aan de Casembroodlaan in Monster. Zij hebben prachtige planten in potten van fairtrade kokosvezels. Wij stonden aan het begin van de hal, een prima plek en mede door het goede weer was het lekker druk. Op een mooi groot beeldscherm draaiden filmpjes van Poeldijk. Voor veel mensen een reden om even stil te staan. En wij konden dan natuurlijk een gesprekje met hen beginnen over de activiteiten van Monumentaal Westland. Ook lag er het nodige foldermateriaal. Wel misten we dit jaar de informatiemappen van de andere kernen.

Dit jaar hadden we op verzoek van de Timmerwerf voor hen ook een plekje ingeruimd. Zij hadden een banner en diverse folders meegebracht. Een ge-

zamenlijke stand is heel goed bevallen. Op deze manier zijn er meer personen om de stand te bemannen. Voor volgend jaar is dit een goede optie om de stand met een ander monument te delen.

Diverse activiteiten

Gezamenlijke Westlandse historische verenigingen

Dit is een overleg van de gezamenlijke historische verenigingen, werk- en studiegroepen in Midden-Delfland en Westland, Loosduinen en Hoek van Holland. Het overleg waaraan ook de musea deelnemen vindt twee keer per jaar plaats. Het doel is om gezamenlijke onderwerpen te bespreken en elkaar op de hoogte te houden van activiteiten en ontwikkelingen op historisch gebied in het hele Westland.

Dit jaar zijn deze bijeenkomsten weer zoals gebruikelijk gehouden in het Westlands Museum. Belangrijke agendapunten zijn:

- de erfgoedagenda om tot betere afstemming van ieders activiteiten te komen
- de nieuwe website <https://www.erfgoedwestland.nl/> waarop veel gegevens over erfgoed in het Westland worden verzameld
- er wordt gewerkt aan een Westlands Kastelenboek

- het aanleggen van een lijst met inleiders/sprekers met onderwerpen

Werkgroep Erfgoedbescherming Westland

Uit het gezamenlijk overleg is eind 2020 ook een Werkgroep Erfgoedbescherming Westland ontstaan onder voorzitterschap van het Genootschap Oud-Westland. Hierin worden de krachten gebundeld om het erfgoed beter te kunnen beschermen. Wouter Loots is namens onze stichting hierbij aangesloten. De werkgroep heeft dit jaar vier keer vergaderd. Daarnaast is er een keer overleg geweest met de wethouder en is er een keer overleg geweest met de betrokken ambtenaren.

Er is gesproken over een actualisering van de inventarisatie van de monumenten die in opdracht van de gemeente door een externe organisatie zal worden gemaakt in overleg met de historische verenigingen. Er is ook een aantal keren gesproken over de concept beleidsnota erfgoed welke volgens de huidige planning in 2025 zal worden afgerond.

En er is ook een opzet gemaakt voor een inventarisatie van tuinbouw-erfgoed met als doel een betere bescherming van dat type erfgoed. Er is nu een eerste inventarisatie gedaan.

Om meer aandacht voor erfgoed en historische monumenten in de gemeente Westland, en dááardoor meer interesse en respect te kweken voor ons mooie erfgoed, bij de Westlanders en bij toeristen is een werkgroep begonnen met een project om informatiebordjes te plaatsen bij monumenten.

Er zijn dit jaar weer 33 nieuwe bordjes geplaatst en is het totaal op 139 bordjes gekomen.

Daarnaast wordt er gewerkt om in alle dorpen een centraal informatiebord te plaatsen met de geschiedenis van dat dorp. In 2023 is daarvan het eerste bord in Naaldwijk geplaatst en in 2024 zijn vier borden toegevoegd in Honselersdijk, Monster, Ter Heijde en 's-Gravenzande. Er wordt nu verder gewerkt aan de borden voor de overige dorpen.

Atlantikwall – erfgoedlijn Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland ondersteunt het behoud en de verbetering van erfgoed met het Erfgoedhuis en zeven erfgoedlijnen: Atlantikwall, Landgoederzone, Romeinse Limes, Trekvaarten, Maritieme industrie (was Waterdriehoek), Oude Hollandse Waterlinie en Historische Haringvliet (was het eiland Goeree-Overflakkee).

Alle partijen die betrokken zijn bij deze erfgoedthe-

ma's zoals musea, verenigingen, gemeenten, ondernemers en vrijwilligers, komen samen in 'erfgoedtafels'. Hier worden projecten geïnitieerd, voorgesteld en versterkt. Het Erfgoedhuis Zuid-Holland ondersteunt diverse projecten van de tafeldeelnemers. Wij hebben ons aangesloten bij de erfgoedlijn Atlantikwall met als doel op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen langs de kust van Westland en worden daarbij vertegenwoordigd door Evert van Beek, Sanne Riezebos en Wouter Loots in wisselende samenstelling. Dit jaar zijn er vier bijeenkomsten geweest.

Telefoongebouw

Tot 1940 werden telefoonverbindingen handmatig gelegd door telefonisten in het Naaldwijkse postkantoor. In dat jaar werd dit proces geautomatiseerd dankzij de bouw van dit telefoongebouw. Het gaat om het rechterdeel van het pand (nr. 23). Dit was een lokale centrale, maar tevens een knooppuntcentrale. Vanuit de districts-centrumpost in Den Haag werden verbindingen met Naaldwijk gelegd en vanuit dit Naaldwijkse gebouw naar de omliggende Westlandse dorpen. Op de eerste verdieping was een grote 'automatenhal' te vinden, waar de automatische verbindingen werden gelegd.

Na de oorlog nam het gebruik van telefonie sterk toe. Dat noopte tot uitbreiding van het telefoongebouw met het linkerdeel (nr. 21). In 1964 werd dit geopend.

Begin jaren tachtig is de PTT hier gestopt en sinds 1987 is het een fitnesscentrum.

Financieel verslag 2024

Stichting Monumentaal Westland		Overzicht inkomsten en uitgaven 2024	
Inkomsten		Uitgaven	
		Open Monumentendag	9.064
Bijdrage Gemeente	10.000	Opening open monumentendag	1.192
		Materiaal inclusief flyers en jaarverslagen	2.979
Rente spaarrekening	102	PR kosten – website, advertenties, media	1.832
		Mini OMD voor kernvertegenwoordigers	232
		Vrijwilligersavond en attenties	899
		Bestuur en representatie	753
		Bank – en diverse kosten	275
Algemene inkomsten	10.102	Algemene kosten	17.227
		Algemeen resultaat	-7.125
Subsidie Cultuurimpuls	3.380	Subsidie Cultuurimpuls terugbetaald	3.380
Totaal inkomsten	13.482	Totaal kosten	20.607
		Resultaat naar balans	-7.125
Totaal	13.482	Totaal	13.482

Stichting Monumentaal Westland		Balans per 31 december 2024	
Activa		Passiva	
Lopende rekening	680	Algemene reserve: €10.972 - € 7125	3.847
Spaarrekening	3.168		
		Nog te betalen kosten	0
Totalen	3.847	Totalen	3.847

Lijst met vertegenwoordigers

Het bestuur steunt voor de planning en uitvoering van de Open Monumentendagen en de Klassendag volledig op de comités in de kernen De Lier, 's-Gravenzande, Heenweg, Maasdijk, Monster/ Ter Heijde, Naaldwijk, Honselersdijk, Poeldijk en Wateringen/Kwintsheul.

Deze comités worden per 1 januari 2025 vertegenwoordigd door volgende kernvertegenwoordigers:

Naam	Kern
Marijke Ruigrok	De Lier
Marleen Nederpelt	De Lier
Helen Hulsebosch	Heenweg
Caroline van der Arend	Honselersdijk
Patrick van der Voort	Honselersdijk
Jan Voogt	Maasdijk
Judith Koppert	Monster / Ter Heide
Bernadette Persoon	Monster / Ter Heide
Corrie Stolk	Naaldwijk
Mieke van Veen	Naaldwijk
Cees van Ruijven	Poeldijk
Mieke Janssen	Poeldijk
Dick van Vliet	's-Gravenzande
Ruud Heus	's-Gravenzande
Eric Luiten	Wateringen/Kwintsheul
Jeanette Duyvesteyn	Wateringen/Kwintsheul

Het bestuur bestaat uit:

Naam	Functie	Woonplaats
vacant	voorzitter	
Wouter Loots	secretaris	Kwintsheul
Evert van Beek	penningmeester	Naaldwijk
Sanne Riezebos	communicatie	De Lier
Rozemarijn Noordam	communicatie	De Lier

Contactgegevens kunnen worden opgevraagd bij de secretaris.

Partners

